

فراز و فرود تجارت با روسیه همسایه آبی و قطبی ما

کاوه شجاعی

روسیه را بهتر بشناسیم

کشوری که از لحاظ مساحتی بزرگترین کشور دنیاست و از بالا حتی به قطب شمال هم می‌رسد، همسایه آبی ایران نیز هست. روسیه که بیش از ۱۴۲ میلیون نفر جمعیت دارد، یکی از کشورهایی است که مساحتش روی نقشه جهان کاملاً جلب توجه می‌کند، اما جغرافیای این کشور دشواری‌های زیادی را تحمیل کرده و آن قدرها در جهت منافع روس‌ها عمل نکرده است. از سوی دیگر روسیه به آب‌های گرم راه ندارد و در زمان‌های مختلف تلاش کرده که با افزایش نفوذ خود در کشورهایی مثل ایران و افغانستان، به این آب‌ها راه پیدا کند. روسیه با کشورهای زیادی در آسیا و اروپا از جمله آذربایجان، بلاروس، چین، استونی، فنلاند، گرجستان، قزاقستان، کره شمالی، لتونی، لیتوانی، مغولستان، نروژ، لهستان و اوکراین مرز زمینی دارد و همسایه آبی ایران نیز محسوب می‌شود.

تاریخ روسیه

روس‌های که امروز می‌شناسیم به صورت مشخص از قرن وسطی و پس از رهایی از غلبه مغول‌ها شکل

رسمی‌تر به خود گرفته است. حاکمان این قلمرو (که به نام مسکوی شناخته می‌شد) به تدریج سرزمین‌های اطراف را یا با جنگ و یا با متقاعد کردن شاهزادگان این سرزمین‌ها فتح کردند و به این ترتیب، غلبه تاتارها را به پایان رساندند. در دوران حکمرانی پتر کبیر (اواخر قرن هفدهم و اوایل قرن هجدهم) موفقیت روس‌ها در کشورگشایی چنان بود که سرزمین روسیه از سیبری و اقیانوس آرام (در شرق) تا دریای بالتیک (در غرب و در قلب اروپا) گسترش پیدا کرده بود و نام امپراتوری روسیه بر آن نشسته بود.

در قرن نوزدهم حتی سرزمین‌های بیشتری در اروپا (مثل کریمه، اوکراین، گرجستان و سرزمین‌هایی که امروزه نام بلاروس، مولداوی و لهستان گرفته‌اند) نیز به امپراتوری روسیه اضافه شد.

روسیه همچنین در ائتلاف اروپایی علیه ناپلئون حضور داشت و حمله او به روسیه را در سال ۱۸۱۲ خنثی کرد. اما روسیه در عین حال درگیری‌های دیگری نیز داشت. مثلاً فتح برخی سرزمین‌های متعلق به امپراتوری عثمانی توسط روسیه با شکست مواجه شد. روسیه همچنین در مرزهای شرقی‌اش (مثل منچوری) با ژاپن

نیز درگیر بود و در جنگ سال‌های ۱۹۰۴ و ۱۹۰۵ از این کشور شکست خورد. این مسأله به تحولات داخلی در روسیه و موافقت تزار نیکلای دوم با تشکیل پارلمان (دوما) و اصلاحات منجر شد اما در سال‌های بعد و به خصوص در دوران جنگ جهانی اول (۱۹۱۴)، معضل شکست‌های پشت هم ارتش روسیه و قحطی‌های ناشی از آن باعث شورش در چندین شهر بزرگ در این امپراتوری شد و در نهایت انقلابی را در سال ۱۹۱۷ رقم زد که خانواده سلطنتی رومانف را از قدرت پایین کشید. ولادیمیر لنین رهبر کمونیست بلافاصله توانست قدرت را به دست بگیرد و سپس اتحاد جماهیر شوروی کمونیستی را تاسیس کند. پس از اوستالین به قدرت رسید که نامش با کسب قدرت فراوان برای اتحاد شوروی و در عین حال ایجاد مصایب زیاد برای مردم همراه شد.

در طول جنگ جهانی دوم، اتحاد شوروی مواضع مختلفی اتخاذ کرد؛ از جمله اینکه ابتدا معاهده عدم تجاوز را با آلمان نازی به امضا رساند که در سال ۱۹۴۱ با حمله آلمان به شوروی نقض شد اما در نهایت، شوروی موفق شد آلمان را با فتح برلین شکست بدهد

و به عنوان یکی از کشورهای پیروز اصلی از جنگ جهانی دوم بیرون بیاید. شوروی پس از اتمام جنگ نیز گسترش نفوذ خود در اروپای شرقی را با شدت دنبال کرد و توانست جایگاه خود را به عنوان یک ابرقدرت جهانی تثبیت کند.

از اینجا بود که اتحاد جماهیر شوروی و آمریکا از بعد از جنگ جهانی دوم وارد رقابت‌های دوران جنگ سرد شدند که تا سال ۱۹۹۱ ادامه داشت. آنچه که برای اتحاد شوروی رخ داد در واقع این بود که در دهه‌های پس از حکومت استالین، اقتصاد و جامعه شوروی دچار رکود شد تا اینکه میخائیل گورباچف در دهه ۱۹۸۰ و اوایل ۱۹۹۰ برنامه‌های گلاسنوست (باز شدن فضا) و پرسترویکا (از نوسازی) را به اجرا آورد تا کمونیسم را وارد فضای مدرن‌تری کند اما این اقدام او باعث شد نیروهای دیگری به صورت ناخواسته خود را نشان دهند و فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی را رقم بزنند. در دسامبر ۱۹۹۱ در واقع اتحاد شوروی به روسیه و ۱۴ جمهوری خودمختار تجزیه شد.

پس از آرامی‌های اقتصادی و سیاسی که در دوران حکمرانی بوریس یلتسین (از زمان اتمام حضور گورباچف بر قدرت تا سال ۱۹۹۹) روسیه را فرا گرفت، این کشور تحت رهبری ولادیمیر پوتین به سمت حکومتی مرکزی‌تر و صاحب‌قدرت پیش رفت. ولادیمیر پوتین در دو دوره - بین سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۰۸ و نیز از سال ۲۰۱۲ تا کنون - بر سر قدرت بوده و سیاست خارجی خود را بر مبنای افزایش نفوذ ژئوپلیتیکی این کشور قرار داده است.

اقتصاد روسیه بعد از کمونیسم

اقتصاد روسیه حالا به جای آنکه مثل دوران کمونیسم، برنامه‌ریزی شده باشد، حالتی بازارمحور دارد و البته همچنان داشتن ثروت عظیم در این کشور منحصر به الیگارشه است.

اصلاحات اقتصادی در دهه ۱۹۹۰ اکثر صنایع را خصوصی کرد و البته استثناهایی در بخش‌های انرژی، حمل و نقل، بانکداری و بخش دفاعی به چشم می‌خورد.

روسیه یکی از بزرگ‌ترین تولیدکنندگان نفت و

گاز طبیعی در جهان است و همچنین صادرکننده بزرگ فلزاتی مثل فولاد و آلومینیوم به شمار می‌رود. صنایع روسیه شامل گستره بزرگی از صنایع معدنی و استخراجی می‌شود که از آنها زغال‌سنگ، نفت، گاز، مواد شیمیایی و فلزات به دست می‌آید. روسیه همچنین سازنده انواع ماشین‌آلات از آسیاب گرفته تا هواپیما و وسایل نقلیه فضاپیما- است و نیز در زمینه صنایع دفاعی (از جمله رادار، تولید موشک و قطعات پیشرفته الکترونیکی)، کشتی‌سازی، تجهیزات جاده‌سازی و ریل‌سازی، تجهیزات مخابراتی، ماشین‌آلات کشاورزی، تراکتور و تجهیزات عمرانی، تجهیزات تولید و توزیع برق، ابزارآلات پزشکی و علمی، منسوجات و صنایع دستی فعال است.

اما اقتصاد این کشور بیش از هر چیز به قیمت نفت و نوسانات آن در بازارهای جهانی وابسته است. به همین دلیل بود که اقتصاد روسیه که در فاصله سال‌های ۱۹۹۸ تا ۲۰۰۸ رشدی ۷ درصدی را به دلیل افزایش قیمت نفت تجربه کرده بود، در زمان افول قیمت نفت در دسرهای زیادی را به چشم دیده است.

بحران اوکراین و تبعات آن

یکی از مهم‌ترین عواملی که در چند سال اخیر روی اقتصاد روسیه تاثیر گذاشت، بحران اوکراین بود. این بحران در فاصله فوریه تا می سال ۲۰۱۴ رخ داد و در جریان آن، بزرگ‌ترین رویارویی شرق و غرب در دوران پس از جنگ سرد به نمایش گذاشته شد.

البته اختلافات در مورد کریمه و حقی که روسیه در مورد آن برای خودش محفوظ می‌داند سابقه‌ای طولانی دارد؛ اما آنچه که در سال ۲۰۱۴ رخ داد در واقع از اعتراضات علیه ویکتور یانو کوویچ - رئیس‌جمهور وقت اوکراین که موضعی نزدیک به روسیه داشت - شروع شد.

در پی سرنگونی دولت یانو کوویچ، دولتی جدید و نزدیک به غرب روی کار آمد. اما روس تبارهای اوکراین در مناطقی مانند کریمه، این دولت را نامشروع دانستند و روسیه نیز اعلام کرد که همچنان یانو کوویچ را رئیس‌جمهور قانونی اوکراین می‌داند.

شبه‌نظامیان در مناطقی از کریمه در همین راستا در حمایت از روسیه به میدان آمدند و خواهان جدایی از

اوکراین شدند. همچنین دولتی خودمختار در کریمه روی کار آمد و بیشتر نیروهای نظامی مستقر در کریمه نیز به این دولت - نه دولت تازه اوکراین - اعلام وفاداری کردند. همچنین در همه‌پرسی‌ای که دولت کریمه برای پیوستن به روسیه برگزار کرد، بیش از ۹۶ درصد رأی مثبت به صندوق ریخته شد. دولت‌های غربی از جمله آمریکا و اتحادیه اروپا این همه‌پرسی را به رسمیت نشناختند و الحاق کریمه به روسیه را اشغالگری روسیه خواندند. این مسأله تحریم‌های بین‌المللی زیادی را علیه روسیه به همراه داشت.

رکود و پس از آن

ملغمه‌ای از کاهش قیمت نفت و تحریم‌های بین‌المللی ناشی از بحران اوکراین از سال ۲۰۱۴ به بعد باعث شد اقتصاد روسیه در سال ۲۰۱۵ دچار رکود شود و تولید ناخالص داخلی آن به اندازه ۲/۸ درصد کاهش یابد. این وضع در سال ۲۰۱۶ نیز ادامه پیدا کرد و تولید ناخالص داخلی روسیه باز هم به میزان ۰/۲ درصد کاهش یافت. اما در سال ۲۰۱۷ که تقاضا و قیمت نفت دوباره بالا رفت، وضع برای روسیه نیز تغییر پیدا کرد و اقتصاد این کشور رشدی ۱/۵ درصدی را تجربه کرد که باز هم از انتظارات پایین‌تر بود.

روسیه پس از بحران‌های سال‌های اخیر تلاش کرده که وابستگی اقتصادش به نفت و گاز را کاهش بدهد و برنامه‌هایی را برای ایجاد تنوع در اقتصاد به اجرا آورد. گلدمن ساکر پیش‌بینی کرده که اقتصاد روسیه در سال ۲۰۱۸ رشدی ۳/۳ درصدی داشته باشد؛ رقمی که از پیش‌بینی دولتی روسیه بالاتر است.

در حال حاضر، خرج کردن مصرف‌کنندگان در روسیه بالا رفته و نرخ تورم هم کاهش یافته و به ۲ درصد رسیده است. در واقع حالا که قیمت نفت دوباره بالا رفته است، روزهای خوبی نیز برای اقتصاد روسیه در پیش رو است؛ اما احتمال بازگشت به رشد اقتصادی دوران پیش از سقوط قیمت نفت تقریباً غیرممکن است؛ به خصوص از این جهت که ملغمه تحریم‌های آمریکا و اتحادیه اروپا علیه نهادهای دولتی و بانک‌های روسیه همچنان دارد به اقتصاد این کشور ضربه می‌زند. با وجود این، باید به این نکته توجه داشت که تقریباً ۵۰ درصد از

صادرات روسیه را نفت و گاز طبیعی تشکیل می‌دهد و افزایش قیمت نفت می‌تواند بخشی از معضلات ناشی از تحریم‌ها علیه روسیه را پوشش بدهد. در واقع افزایش قیمت نفت در کوتاه مدت می‌تواند عاملی برای افزایش رشد اقتصادی روسیه باشد.

در این میان، کارشناسان معتقدند روسیه نباید صرفاً دلش را به افزایش مصرف در داخل، افزایش وام گرفتن مصرف‌کنندگان، تثبیت وضعیت واحد پول روبل و تاثیر این عوامل روی رشد اقتصادی خوش کند؛ بلکه باید به ترغیب سرمایه‌گذاری بخش خصوصی رو بیاورد و از این راه، قابلیت صادرات خود را بالا ببرد؛ شبیه همان روشی که در بخش کشاورزی در پیش گرفته و به رونق شدید صادرات گندم منجر شده است.

۲- پیش‌بینی‌های بانک جهانی برای روسیه اکتبر ۲۰۱۷

اقتصاد روسیه در سال‌های اخیر شوک دوگانه سقوط قیمت نفت و تحریم به خاطر اوکراین را تجربه کرده است اما بعد از رکودی طولانی اقتصاد دوباره در سال ۲۰۱۷ به ۲۰۱۵ اقتصاد ۳/۱ درصد کوچک شده بود (انتظار- رشد بازگشت) در سال‌های ۲۰۱۶ می‌رود روند رشد ادامه پیدا کند. طبق برآوردها رشد در سال ۲۰۱۷ و ۲۰۱۸ حدود ۱/۷ درصد بوده، در سال ۲۰۱۹ به ۱/۸ درصد خواهد رسید. تداوم و تسریع این رشد نیازمند انجام اصلاحات ساختاری در روسیه است. روسیه باید بتواند از موانع کلیدی رشد تولید در این کشور عبور کند. مهم‌ترین آنها ضعف محیط سرمایه‌گذاری، نبود رقابت جدی، زیرساخت‌های نامرتب به هم، ظرفیت نسبتاً اندک شرکت‌ها در ابداع و همچنین جور نبودن مهارت‌های نیروی کار موجود با مهارت‌های موردنیاز بازار است. بهبود وضعیت سلامت جامعه و دسترسی به آموزش یکی دیگر از نیازهای اساسی روسیه است.

۳- آیا تجارت با روسیه دشوار است؟

بانک جهانی در تازه‌ترین گزارش خود تجارت با روس‌ها را تقریباً آسان ارزیابی کرده است. در این رتبه‌بندی روسیه به لحاظ آسانی بازرگانی و راه‌اندازی کسب و کار در رده ۳۵ از ۱۹۰ قرار دارد.

۴- فرصت‌های سرمایه‌گذاری در روسیه

در روسیه می‌توانید هم سرمایه‌گذاری سنگین انجام دهید و هم کسب‌وکار کوچک راه بیندازید، اما این دو شکل سرمایه‌گذاری در حوزه‌های متفاوتی جواب می‌دهند

سرمایه‌گذاری اساسی در روسیه

روسیه کشوری با درآمد بالا، نیروی کار تحصیل کرده و آموزش دیده و مصرف‌کنندگانی تیز و پیچیده است. طبق گزارش وزارت بازرگانی امریکا، سرمایه‌گذاران و صادرکنندگان خارجی در این حوزه‌ها بهترین شانس را خواهند داشت:

۱- کشاورزی

۲- تجهیزات کشاورزی

۳- لوازم و قطعات خودرو

۴- تجهیزات هوایی

۵- عطر و لوازم آرایشی

۶- آموزش نیروی کار

۷- تولید و بسته‌بندی غذا

۸- تجهیزات پزشکی

۹- معدن

۱۰- دارو

۱۱- خط‌آهن

۱۲- جاده‌سازی

۱۳- توریسم.

۸- سرمایه‌گذاری سبک در روسیه

اگر به دنبال راه انداختن کسب‌وکار کوچک در روسیه هستید؛ این حوزه‌ها پرسودتر و کم‌ریسک‌تر به نظر می‌رسند:

۱- نفت و گاز: درست است که این حوزه زیاد کوچک به حساب نمی‌آید اما صنعت نفت روسیه نسبت به سرمایه‌گذاری خارجی پذیراست و سود بالایی نصیبتان می‌کند. اگر سرمایه نسبتاً بالایی در اختیار دارید ورود به این بخش را توصیه می‌کنیم. این حوزه تحت نظارت دولت روسیه است و باید بتوانید رابطه خوبی با مقامات دولتی برقرار کنید.

۲- ماهی و خوراک دریایی: روسیه به سه اقیانوس دسترسی دارد که آن را به بزرگ‌ترین تولیدکننده ماهی و دیگر خوراک‌های دریایی بدل کرده است. صنعت ماهی‌گیری یکی از پرسودترین کسب‌وکارها در روسیه است.

۳- کشاورزی در حوزه غلات: دولت روسیه به موقع به داد صنعت کشاورزی رسید و در مدتی کوتاه‌از بزرگ‌ترین واردکننده غلات به یکی از بزرگ‌ترین صادرکننده‌ها مبدل شد اگر به دنبال سرمایه‌گذاری در کشاورزی

جدول شماره ۱

رتبه روسیه به لحاظ آسانی کسب و کار و بازرگانی در میان ۱۹۰ کشور جهان	
۲۸	راه‌انداختن کسب و کار
۱۲	ثبات ملک
۱۰	گرفتن مجوز برق
۱۸	اجرای کردن قراردادها
۱۱۵	گرفتن مجوز ساخت
۱۰۰	بازرگانی با خارج از مرزها
۵۱	حمایت از سرمایه‌گذاران اقلیت
۵۴	اعلام ورشکستگی و جمع کردن کسب‌وکار
۵۲	پرداخت مالیات
۲۹	گرفتن وام

گزارش ویژه

۱۰- داروخانه: یکی از بخش‌های پررونق و بزرگ در روسیه حوزه داروخانه و لوازم آرایشی-بهداشتی است. بازکردن فروشگاه یا راه‌انداختن شرکت در این حوزه توصیه می‌شود.

۵- چالش‌های سرمایه‌گذاری در روسیه وزارت بازرگانی امریکا در توصیه به تجار امریکایی نوشته است «روسیه کشور پهناوری با ۱۱ منطقه زمانی است. مهم‌ترین بازارهای این کشور مسکو

جدول شماره ۲

مهم‌ترین صادرات روسیه در سال ۲۰۱۶ (به ترتیب ارزش به دلار)		
۱	سوخت‌های معدنی از جمله نفت	۱۳۴.۷ میلیارد دلار (۴۷.۲ درصد کل صادرات)
۲	آهن و فولاد	۱۴.۱ میلیارد دلار (۴.۹ درصد)
۳	فلزات و سنگ‌های قیمتی	۸.۹ میلیارد دلار (۳.۱ درصد)
۴	ماشین‌آلات	۶.۸ میلیارد دلار (۲.۴ درصد)
۵	کود	۶.۶ میلیارد دلار (۲.۳ درصد)
۶	چوب	۶.۵ میلیارد دلار (۲.۳ درصد)
۷	آلومینیوم	۶ میلیارد دلار (۲.۱ درصد)
۸	غلات و علوفه دام	۵.۶ میلیارد دلار (۲ درصد)
۹	تجهیزات الکترونیکی	۴ میلیارد دلار (۱.۴ درصد)
۱۰	مس	۳.۳ میلیارد دلار (۱.۲ درصد)

جدول شماره ۳

مهم‌ترین واردات روسیه در سال ۲۰۱۶ (به ترتیب ارزش به دلار)		
روسیه در سال ۲۰۱۶ حدود ۱۸۲ میلیارد دلار کالا وارد کرد که در مقایسه با سال ۲۰۱۲ کاهشی ۴۲ درصدی داشته است. صادرات بین سال‌های ۲۰۱۵ تا ۲۰۱۶ کاهشی ناچیز ۰.۳ درصدی داشته است.		
۱	ماشین‌آلات	۳۵.۴ میلیارد دلار (۱۹.۴ درصد کل واردات)
۲	تجهیزات الکترونیکی	۲۱.۵ میلیارد دلار (۱۱.۸ درصد)
۳	وسایل نقلیه	۱۵.۶ میلیارد دلار (۸.۶ درصد)
۴	دارو	۸.۹ میلیارد دلار (۴.۹ درصد)
۵	پلاستیک	۷.۵ میلیارد دلار (۴.۱ درصد)
۶	گیاهان و درختان زنده	۶.۶ میلیارد دلار (۳.۶ درصد)
۷	تجهیزات فنی و پزشکی	۵.۲ میلیارد دلار (۲.۸ درصد)
۸	محصولات آهنی و فولادی	۴.۱ میلیارد دلار (۲.۳ درصد)
۹	میوه و آجیل	۳.۸ میلیارد دلار (۲.۱ درصد)
۱۰	آهن و فولاد	۳ میلیارد دلار (۱.۷ درصد)

روسیه هستید بهتر است در حوزه غلات دست به این کار بزنید. دولت به شما وام کم بهره خواهد داد و زمین کشاورزی در روسیه بسیار حاصل خیز است.

۴- شرکت تولید ابزار فلزی: مهندسی مکانیک و تولید ابزار فلزی یکی از مهم‌ترین نیازهای اقتصاد روسیه است. اگر شما مهندس تولید یا مهندس مکانیک هستید می‌توانید در روسیه کسب‌وکار تولید ابزار فلزی راه بیندازید. روسیه بزرگ‌ترین ذخایر فلز دنیا را در اختیار دارد و تولید ابزار فلزی در این کشور ارزان در می‌آید.

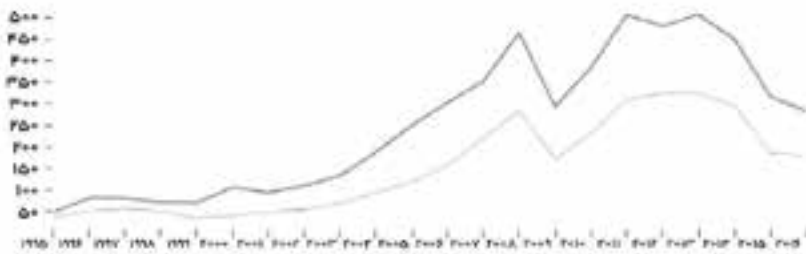
۵- پوشاک زمستانی: فروش پوشاک یکی دیگر از کسب‌وکارهای کوچک پررونق در روسیه است. اگر بتوانید در منطقه خوبی مغازه اجاره کنید و آن را با پوشاک، کفش، کمربند و کلاه پر کنید حتماً مشتری خواهید داشت. فراموش نکنید که روسیه در اکثر ماه‌های سال درگیر سرماست و فروش لباس زمستانی آنجا بیشتر جواب می‌دهد.

۶- کافی‌شاپ: اگر سرمایه‌تان زیاد بالا نیست می‌توانید به راه‌انداختن کافی‌شاپ در روسیه فکر کنید. روس‌ها عاشق قهوه هستند و اگر در منطقه شلوغی مغازه اجاره کنید سود بالایی نصیبتان می‌شود.

۷- مشاوره آموزشی: روسیه نظام آموزشی قدرتمندی دارد و از نقاط مختلف جهان دانشجویان را به خود می‌پذیرد. شما می‌توانید شرکت خصوصی مشاوره به دانشجویان خارجی راه بیندازید تا بتوانید پذیرش دانشگاه‌های روسیه را برایشان بگیرید و در روند گرفتن ویزا به آنها کمک کنید.

۸- چوب و اسباب‌خانه: روسیه بزرگ‌ترین جنگل جهان را در خود جای داده و یکی از بزرگ‌ترین صادرکنندگان الوار در دنیاست. بخش بزرگی از جنگل‌ها دست نخورده‌اند و ورود به صنایع مرتبط با چوب در این کشور سود خوبی نصیبتان می‌کند.

۹- خرده‌فروشی: این حوزه هم رونق خوبی در روسیه دارد و سود بالایی به شما می‌رساند. به حساب می‌آید. مهم‌ترین «برابری قدرت خرید» روسیه ششمین کشور دنیا به لحاظ مزیت این کسب‌وکار وابسته نبودن به یک جنس خاص است. شما می‌توانید هر جنسی را که بازار نیاز دارد بفروشید.

نمودار ۱

جدول شماره ۴ و ۵

واردکننده‌ها		
طبق برآورد سایت دانشگاه MIT در سال ۲۰۱۶ کشورهای هلند، چین، آلمان، بلاروس و ترکیه بیشترین واردات را از روسیه داشته‌اند:		
۱	هلند	۱۰ درصد کل صادرات روسیه (۲۹.۳ میلیارد دلار)
۲	چین	۹.۹ درصد (۲۸ میلیارد دلار)
۳	آلمان	۷.۵ درصد (۲۱.۳ میلیارد دلار)
۴	بلاروس	۵ درصد (۱۴.۱ میلیارد دلار)
۵	ترکیه	۴.۸ درصد (۱۳.۷ میلیارد دلار)
۶	ایتالیا	۴.۲ درصد (۱۱.۹ میلیارد دلار)
۷	کره جنوبی	۳.۵ درصد (۱۰ میلیارد دلار)
۸	قزاقستان	۳.۳ درصد (۹.۴ میلیارد دلار)
۹	امریکا	۳.۳ درصد (۹.۴ میلیارد دلار)
۱۰	ژاپن	۳.۳ درصد (۹.۳۸ میلیارد دلار)

صادرکننده‌ها		
مهم‌ترین کشورهای صادرکننده به روسیه در سال ۲۰۱۶ کشورهای چین، آلمان، امریکا، بلاروس و فرانسه بوده‌اند:		
۱	چین	۲۱ درصد کل واردات روسیه (۳۸.۱ میلیارد دلار)
۲	آلمان	۱۱ درصد (۱۹.۴ میلیارد دلار)
۳	امریکا	۶.۱ درصد (۱۱.۱ میلیارد دلار)
۴	بلاروس	۵.۲ درصد (۹.۴۱ میلیارد دلار)
۵	فرانسه	۴.۷ درصد (۸.۴۹ میلیارد دلار)
۶	ایتالیا	۴.۳ درصد (۷.۸۴ میلیارد دلار)
۷	ژاپن	۳.۷ درصد (۶.۶۸ میلیارد دلار)
۸	کره جنوبی	۲.۸ درصد (۵.۱۱ میلیارد دلار)
۹	اوکراین	۲.۲ درصد (۳.۹۵ میلیارد دلار)
۱۰	لهستان	۲.۲ درصد (۳.۹ میلیارد دلار)

و سنت‌پترزبورگ هستند که وضعیت رقابتی خوبی دارند و تازه‌واردها را می‌پذیرند. دیگر شهرهای بزرگ مثل یکاترینبورگ، نووسیبیرسک و ولادی‌وستوک شاید به آن اندازه توسعه‌یافته نباشند اما پذیرای کالا و خدمات تازه هستند. نباید فراموش کرد که تحریم‌ها محدود به بخش‌ها و افراد خاصی هستند و راه را برای سرمایه‌گذاری در اقتصاد عظیم روسیه نمی‌بندند. در طول دو دهه گذشته حاکمیت قانون بر تجارت روسیه بهبود پیدا کرده اگرچه طبق استانداردهای غربی هنوز ضعیف به نظر می‌رسد. قوانین نظارتی سفت و سخت هستند، حمایت از مالکیت معنوی ضعیف است و شرکت‌های دولتی فراوانی وجود دارند که رقابت را دشوار می‌کنند. واردکنندگان و مصرف‌کنندگان در روسیه نسبت به قیمت‌ها حساس هستند و قبل از خرید درباره کالا و خدمات ارائه‌شده سوالات فراوانی می‌پرسند. تعداد افرادی که می‌توانند انگلیسی صحبت کنند حتی در شهرهای بزرگ مثل مسکو و سنت‌پترزبورگ هم زیاد نیست. اگر کمی یاد بگیرید در مذاکرات کاری و قراردادهای دوستانه‌تر با تجار روس وضع خیلی بهتری خواهید داشت.»

۶- تراز تجاری روسیه

در سال ۲۰۱۶ مازاد تراز تجاری روسیه ۱۰۲ میلیارد دلار بوده است. همان طور که در نمودار می‌بینید بین سال‌های ۱۹۹۵ تا ۲۰۱۶ تراز تجاری روسیه همیشه مثبت بوده، یعنی صادراتش بسیار بیشتر از وارداتش بوده است. (نمودار ۱)

۷- به روسیه چه صادر کنیم؟ چه از آن وارد کنیم؟

روسیه در سال ۲۰۱۶ حدود ۲۸۵ میلیارد دلار کالا به نقاط مختلف دنیا صادر کرد که در مقایسه با سال ۲۰۱۲ شاهد کاهشی ۴۵ درصدی هستیم. صادرات روسیه بین سال‌های ۲۰۱۵ تا ۲۰۱۶ هم کاهشی ۱۷ درصدی را تجربه کرد. مهم‌ترین عوامل کاهش صادرات روسیه تحریم‌ها و سقوط قیمت نفت بوده است.

۸- شرکای تجاری روسیه (به ترتیب ارزش صادرات / واردات به دلار)